

Sadu își omagiază istoria și valorifică prezentul

Zi specială pentru comunitatea noastră

În urmă cu 200 de ani, unul dintre cei mai renumiți medici oculiști ai timpului, Ioan Piuaru Molnar (1749-1815), fiu al comunei Sadu și personalitate marcantă în istoria poporului român, s-a stins din viață, fiind înmormântat în cimitirul Bisericii din Groapă din Sibiu. Este de datoria noastră, a fiecărui sădean să păstrăm vie amintirea marelui medic și să aducem respectul cuvenit fiecărui eveniment dedicat lui. Așa după cum am mai spus, trebuie să fim mândri că asemenea personalități au văzut lumina zilei, au învățat pe băncile școlii din comuna noastră și au dus numele acestora mai departe peste granițele județului, ale regiunii și ale țării. Dacă veți citi un fragment din scurta descriere istorică a vieții lui Ioan Piuaru Molnar, vă veți convinge, fiecare dintre dumneavoastră, de cele spuse de mine. Dar nu este suficient numai să fim mândri, ci deopotrivă suntem obligați să comemorăm, ori de câte ori este nevoie, zilele omagiale, prin organizarea unor manifestări culturale, seminarii și alte activități, prin care să punem în valoare amprenta lăsată de aceștia în viața românilor. Tocmai de aceea, Primăria comunei Sadu împreună cu Arhiepiscopia Sibiului, Asociația Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român-ASTRA, Biserica din Groapă cu hramul "Buna Vestire" și cele două biserici din comuna noastră și având sprijinul Instituției Prefectului Județului Sibiu, al Consiliului Județean Sibiu, al Primăriei Municipiului Sibiu vor organiza o serie de manifestări, în cadrul Zilelor Culturale ale comunei Sadu, pentru a comemora 200 de ani de la trecerea la cele veșnice a marelui corifeu al Școlii Ardelene - Ioan Piuaru. Evenimentul se va desfășura în două locații (Sadu și Sibiu) și va avea atât momente religioase, cât și momente culturale, artistice și solemne, structurile militare din garnizoana Sibiu asigurând un ceremonial militar în cinstea eroilor căzuți în cele două războaie mondiale pentru apărarea țării. Tot în cadrul acestui eveniment, la Sadu, va fi organizat un simpozion în cadrul căruia vor fi promovate materialele realizate în cadrul proiectului "Pe urmele Corifeilor Ardeleni din comuna Sadu", precum și lansarea monografiei scrise de către regretatul preot Dumitru Hămbășan. Evenimentul va fi unul de răsunet și va aduce în comuna noastră multe personalități din lumea academică, bisericească, universitară și politică. Așadar, am rugămintea, ca sâmbătă, 31 octombrie, (la Sibiu-Biserica din Groapă) și duminică, 8 noiembrie (la Sadu), să lăsați treburile de zi cu zi și să participați la acest eveniment dedicat marelui fiu al satului. Facem precizarea că la ambele evenimente va participa Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza - Mitropolit al Ardealului, cărui îi mulțumim pentru sprijinul și respectul pe care îl acordă comunității noastre.

Cu stimă și respect, primar -
Ivan Valentin Dumitru Ioan

PROGRAMUL MANIFESTĂRILOR

Sibiu - 31 octombrie 2015

Biserica "Buna vestire"/Biserica din Groapă

Orele 11-12 Slujba comemorativă arhierescă, dedicată personalităților care se odihnesc în cimitirul bisericii, cu participarea Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza

Orele 12-13 Sfințirea crucii dedicată personalităților care se odihnesc în cimitirul bisericii

Pentru cei care vor să participe la evenimentele de la Biserica din Groapă din Sibiu, Primăria Sadu va pune la dispoziție mijloace de transport pentru locuitorii comunei Sadu.

Sadu - 8 noiembrie 2015

Orele 9-9.45 Primirea invitațiilor la Căminul Cultural Sadu

Orele 10-12.30 Participare la Sfânta Liturghie Biserica "Adormirea Maicii Domnului" - Parohia Ortodoxă Română Sadu I și Biserica "Sfânta Treime" - Parohia Ortodoxă Română Sadu II

Orele 12.30-13 Paradă militară și depunere coroane în cinstea eroilor neamului Monumentul Eroilor

Orele 13-14.30 Prânz sădean Căminul Cultural Sadu

Orele 14.30-15 Primirea Î.P.S. Laurențiu Streza Căminul Cultural Sadu

Orele 15-16.15 Participare la slujba de vecernie și la slujba comemorativă cu ocazia comemorării a 200 de ani de la moartea lui Ioan Piuaru Molnar Biserica "Sfânta Treime" - Parohia Ortodoxă Română Sadu II

Orele 16.15-17 Dezvelire plăci comemorative Casa Memorială "Ioan Piuaru Molnar" și Centrul medico-social "Dr. Ioan Piuaru Molnar"

Orele 17-17.45 Simpozion științific cu tema "Pe urmele Corifeilor Ardeleni din Comuna Sadu", dedicat comemorării a 200 de ani de la moartea lui Ioan Piuaru Molnar Căminul Cultural Sadu

Orele 18-18.45 Program artistic Căminul Cultural Sadu

În zilele de 31 octombrie și 8 noiembrie 2015, comunitatea sădeană și nu numai va marca un eveniment deosebit din existența sa. În cadrul unei ediții unice a manifestării "Zilele culturale ale comunei Sadu", locuitorii comunei Sadu, împreună cu autoritățile din Sibiu, îi vor comemora pe cei trei corifei ardeleni care au făcut cinste în istorie comunei Sadu. Este o sărbătoare specială în județ, care va avea loc atât la Sadu, cât și la Sibiu. Manifestarea este un alt pas desfășurat în cadrul proiectului "Pe urmele corifeilor ardeleni din comuna Sadu", derulat de Primăria Sadu în acest an. Acest proiect a reușit o integrare a patrimoniului local (biserici, case memoriale, monumente, muzeu) într-un circuit turistic local denumit "Pe urmele corifeilor ardeleni din Comuna Sadu", care îi aduce în prim plan pe cei trei corifei - Ioan Inocențiu Micu-Klein, Samuil Micu Clain și Ioan Piuaru Molnar -, fiii ai comunei Sadu, care au marcat în mod hotărâtor soarta comunității lor și a întregii națiuni.

Manifestarea este dedicată, deopotrivă, marelui corifeu Ioan Piuaru Molnar, cu ocazia comemorării a 200 de ani de la moartea acestui fiu al comunei Sadu.

Zestre culturală îmbogățită

În data de 14 octombrie 2015 s-a finalizat proiectul "Dotare Cămin Cultural Sadu", proiect finanțat prin FEADR-PNDR, Măsura 322. Proiectul a constat în realizarea unui număr total de 78 de costume populare din zonele Sibiu, Mureș și Maramureș, câte 13 costume populare pentru băieți din fiecare zonă și câte 13 costume populare pentru fete din fiecare zonă.

Proiectul "Dotare Cămin Cultural Sadu" a fost inițiat de pe vremea când funcționa Ansamblul de cântec și joc "Valea-Sadului", iar cele trei zone au fost alese ca urmare a coregrafilor existente la acel moment.

Furnizorul, și în același timp, producătorul costumelor populare a fost

S.C. Metropolis Com S.R.L., câștigător după desfășurarea procedurii de achiziție publică.

Costumele populare reprezintă specificul tradițional și cultural al fiecărei zone dintre cele enumerate. S-a dorit crearea acestor costume populare pentru a promova portul tradițional al fiecărei zone, care aduce bucurie de fiecare dată când este îmbrăcat și când este pus în valoare împreună cu cântecul și jocul unic din fiecare zonă.

Pentru zona Sibiu, s-au creat costumele populare specifice comunei Sadu. Costumul de băieți este compus din cămașă, fustiță, pieptar, șerpar, pălărie, iar cel de fete este compus din ie, poale plisate, catrințe, brâu, batic, pieptar.

Culorile costumelor populare sunt cele specifice, alb și negru, ceea ce dovedește păstrarea identității portului popular local, originalitatea și frumusețea unică a acestuia.

Prin costumele populare din zona Mureș, s-a dorit realizarea unui costum popular original din această zonă. Predomină culorile deschise și elementele florale. Costumul de băieți este compus din cămașă, fustiță, pieptar, brâu, căciulă, iar cel de fete este compus din ie, poale, catrințe, brâu, batic cu flori, pieptar.

Autenticitatea zonei Maramureș se regăsește în costumele populare realizate pentru această zonă. Elementele specifice, cum ar fi traista, clopul, gacii

sunt esențiale în valorificarea lor. Predomină culorile roșu, alb, verde. Costumul de băieți este compus din cămașă, gaci, pieptar, clop, traistă, iar cel de fete din ie, poale, catrințe, pieptar, batic cu flori, zgardă mărgelă, brâu, traistă.

Prin realizarea acestui proiect a fost atins scopul de a promova specificul portului popular din zonele Sadu (Sibiu), Mureș și Maramureș, iar frumusețea costumelor populare face ca, atunci când sunt îmbrăcate să te simți în inima zonelor Sadu, Mureș și Maramureș. Costumele realizate atrag atenția foarte repede și sunt de o valoare culturală inestimabilă.

Șef proiect,
Ioan Marius ROTĂRESCU

Povestea și viața marelui corifeu

Deși asupra anului nașterii lui Ioan Piuriu-Molnar au existat de-a lungul vremii o serie de controverse, generate de faptul că în Sadu, localitatea natală, nu i s-a păstrat actul de naștere (obligativitatea păstrării acestor documente în arhiva locală instituindu-se ulterior nașterii sale), în prezent se convine asupra acestui moment: este vorba despre anul 1749 și nu 1741, așa cum se crezuse la un moment dat.

Lupta pentru religie

Așadar, Ioan Piuriu (particula Molnar din nume, pe care o va folosi constant în semnătură în locul celei de Piuriu, a fost adăugată mai târziu, fiind în fapt traducerea în maghiară a numelui românesc Piuriu) s-a născut în anul 1749 la Sadu, sat din apropiere Sibului, din părinții Ioan, preot ortodox și Patrasia (sau Pătrășăia), într-un climat social, politic și mai ales religios frământat: autoritățile încercau în mod constant să-i atragă pe românii ortodocși care trăiau în cadrul Imperiului Habsburgic la catolicism, fapt care a stârnit o puternică mișcare de opoziție a acestora, cu forme uneori violente, în fruntea căreia se găseau chiar unii membri ai clerului ortodox, printre care și "popa Tunsu", nimeni altul decât tatăl lui Ioan Molnar. Episcopul greco-catolic Petru Pavel Aaron, fervent susținător al convertirii ortodocșilor, reușește, într-o zi de târg la Sibiu, să-l prindă pe preotul Piuriu și să-l tundă, cu mâna lui, alături de alți preoți ortodocși, de aici porecla de "popa Tunsu" care i-a fost dată. Întâmplarea nu a fost însă de natură să-l potolească, ci l-a mobilizat și mai tare în lupta împotriva unirii religioase cu Roma.

"Mi-am însușit știința tămăduirii ochilor"

Revenind la tânărul Molnar, trebuie să subliniem că el era departe de a urma modelul tatălui, fire dărză și impetuoasă: încă de mic copil dovedise serioase înclinații spre învățatură, cele dintâi cunoștințe dobândindu-le fără îndoială, în casa părintească și la școala din satul natal. Mai apoi a studiat la Sibiu - acolo unde a și locuit o vreme împreună cu părinții săi - la (foarte probabil) școala coloniei aromâne, pentru ca mai apoi să învețe germană, latină și maghiară la liceul săsesc de stat, ale cărui cursuri le absolvă în 1767 sau 1768. Din acest moment se dedică carierei medicale, croindu-și pas cu pas, cu tenacitate și perseverență, un curriculum de excepție în acest domeniu, cu adevărat strălucit. Primii pași în meseria de oculist nu i-a făcut însă în școală, ci în afara ei, undeva mai devreme sau în preajma anului 1770, după cum el însuși spunea într-un document redactat în 1776 și publicat de Mircea Popa, unul dintre exegeții lui, după cum urmează: "Au trecut de acum 6 ani de când mi-am însușit știința tămăduirii ochilor la un doctor grec și am avut fericirea ca în urma strădaniilor mele să pot reda, atât aici (Transilvania, n. n.) cât și în Banat vederea multor persoane, vindecându-le". La 19 ani, în

Casa din comuna Sadu unde s-a născut marele corifeu Ioan Piuriu-Molnar

1768, Ioan Piuriu-Molnar - deși nu avea încă studii de specialitate - activa ca medic al regimentului grăniceresc din Banat, mai exact în localitatea Jupalnic, acolo unde era și dascăl pentru 100 de copii.

Medic al săracilor

În urma noilor dispoziții ale Curții Imperiale referitoare la calificarea personalului medico-sanitar, este nevoit să-și reia/completeze studiile; prin urmare, îl regăsim pentru următorii doi ani la Viena (1773-1774), unde urmează cursurile Facultății de Medicină. Trece cu succes examenele finale și obține diploma și titlul de magistrul oculist, care-i permitea să practice "oculistica" pe întreg teritoriul imperiului (24 octombrie 1774). Dobândirea acestei calități oficiale îi permite să se reîntoarcă acasă, la Sadu, unde se face cunoscut rapid. De aici solicită și i se aprobă numirea (4 iulie 1776) ca medic al săracilor, cu recomandarea protomedicului Transilvaniei, Adam Chenot, care scria despre el că este "adevărat creator", cu o "dexteritate excelentă", funcție ce-i conferea o anumită stabilitate financiară de vreme ce primea un salariu fix de 250 de florini anual. În schimb avea sarcina de a "instrui în mod sistematic chirurgii desemnați de comisia medicală a guvernului în arta operațiilor de ochi". Cariera sa, aflată într-o puternică ascensiune, este încununată de obținerea în anul 1777 a rangului de protomedicus, mai exact de medic oculist al Marelui Principat al Transilvaniei, rang care îl propulsa în fruntea ierarhiei medicale a Transilvaniei, devenind primul român care ocupa acest post. În această calitate a avut preocupări constante pentru dezvoltarea rețelei medicale a provinciei și pentru îmbunătățirea dotării spitalelor, cerând, printre altele, creșterea numărului de paturi pentru bolnavii săraci. Considerat un foarte bun practician oculist (medic de ochi), serviciile lui Ioan Piuriu-Molnar au fost solicitate în egală măsură, atât de Curtea imperială de la Viena și de membrii onora dintre cele mai importante familii nobiliare ungurești din Principat, cât și de Alexandru Calimachi, domn al Moldovei, respectiv domnul muntean Alexandru Ipsilanti. Nu i-a uitat însă nici pe cei sărmani,

astfel că de știința sa au beneficiat deopotrivă și oameni simpli, în special minerii din Roșia Montană, Zlatna sau Săcărâmb, pentru care a depus un volum de muncă deloc de neglijat, așa cum o reflectă numărul mare de bolnavi vindecați (101) în cursul anului 1786.

Om de înaltă ținută

O preocupare constantă a sa este legată de înființarea, organizarea și dezvoltarea învățământului românesc. Astfel, în condițiile existenței unei baze legale (legea care reglementa problema învățământului din Imperiu - Ratio educationis, promulgată în anul 1777, respectiv Norma regia, apărută în anul 1781, care o completa pe cea dintâi și era foarte importantă pentru că avea în vedere învățământul din Transilvania), Molnar înaintea o serie de memorii către forurile de specialitate și către împărat (2 martie și 14 iunie 1782, 7 octombrie 1784), în care arăta faptul că românii transilvăneni, din lipsă de școli (în contradicție cu menționata lege, Norma regia, în care se statua, printre altele, că fiecare sat avea obligația să înființeze o școală elementară), sunt obligați să învețe în Moldova sau Țara Românească. Din această perspectivă el se obliga, dacă ar fi fost însărcinat cu acest lucru, să organizeze învățământul ortodox din Transilvania, cu sprijinul declarat al episcopului Gheodeon Nichitici. Demersurile sale în acest sens nu au fost însă la nivelul așteptărilor, deși se aprobaseră, totuși, funcționarea în Transilvania a unui număr de douăsprezece școli greco-ortodoxe, iar din 1786 și a unui număr de opt școli ortodoxe. În consecință, putem spune că Ioan Piuriu-Molnar rămâne în istoria învățământului românesc transilvănean nu atât prin rezultatele obținute, cât mai ales prin eforturile depuse. Totodată trebuie să-i remarcăm activitatea din plan cultural, cu atât mai mult cu cât aceasta se înscrie în spiritul general enciclopedist al epocii, în care cei cu știință de carte erau deopotrivă autori, traducători, colaboratori sau editori ai unor opere de mare valoare, în domenii dintre cele mai diverse. Bunăoară, îl găsim pe oculist ca autor al lucrării "Economia stupilor acuma întâi izvodită și dată de Ioan Molnar doftorul de ochi în marele Principat al Ardealului. Cu privilegiul împărătescii

și crăieștii mării. În Viena, la Iosif de Kurtbek, împărătesc și crăiesc de curte a neuniților români și a sârbilor tipograf și vânzător de cărți". În anul 1785, retipărită în anul 1808 sub titlul Povățuire cu praxis către sporirea stupilor. Este vorba despre o operă asupra căreia planează bănuiala că ar fi fost scrisă la îndemnul lui Samuel von Brukenthal (bănuială ce pare să fie confirmată de faptul că în prefață Ioan Molnar îi mulțumește lui Brukenthal), pe care însăși împărăteasa Maria Tereza l-ar fi însărcinat cu acest lucru, respectiv să găsească un autor pentru o carte pe această temă. Apicultura suscita la momentul respectiv un interes deosebit, la 8 aprilie 1775 fiind chiar emisă o patentă imperială prin care crescătorii de albine erau scutiți de dări pe produsele lor. În lucrarea respectivă, Molnar își valorifica practic propria experiență, dobândită în urma contactelor cu locuitorii din Sadu și cu cei din împrejurimile Sibului. În 1788 îi apare gramatica germano-română cu titlul Deutscher-walachische Sprachlehre. Verfasset von Johann Molnar Königliche Landes Augenarzt im Grossfürstenthum Siebenbürgen reeditată și ea, în anii 1810 și 1823, în tipografia fratelui de lojă masonică, Martin Hochmeister. La aceasta se adaugă o scriere de pionierat, dar de certă valoare în domeniul retoricii limbii române, intitulată Retorică adecă învățătura și întocmirea frumoasei cuvântări. Acum întâiu izvodită pe limba românească. Imposibilități și întemeiată cu pildele vechilor filozofi și dascăli bisericăști, apărută la Buda în anul 1798, fiind vorba despre o lucrare foarte rară, păstrată/publicată integral. Cu toate că autorul acestei lucrări nu este nicăieri indicat în cuprinsul ei, "atribuirea către Ioan Piuriu-Molnar s-a putut face fără ezitare, pe baza afirmației lui Radu Tempea din prefața lucrării sale Gramatica românească, tipărită la Sibiu la anul 1797". Aici, autorul menționat, în contextul unei referințe la doctorul Molnar, menționa "a sa Retorică, ce cât de curând va ieși din tipariu". De asemenea, legat tot de acest domeniu, nu putem trece cu vederea colaborarea lui la Dictionarium latino-valachicogermanico-hungaricum (aflat în manuscris și publicat sub titlul Dictionarium valachico-latinum, ediție și studiu introductiv de Gáldi László, Kiraly Magyar Egyetemi

Nyomda, Budapest, 1944) realizat împreună cu un alt mare cărturar român al vremii, consătean cu el, Samuil Micu Clain, alături de care va redacta și lucrarea - rămasă din păcate în manuscris - cu titlul Hronologia împăraților turcești. Sunt mulți cei care apreciază că Molnar ar fi colaborat și la elaborarea unor abecedare și cărți pentru școlile elementare, apărute la Viena și la Buda, cu texte germane, cât și românești. Ca traducător, Ioan Molnar este cunoscut pentru lucrarea lui Claude Francois Xavier Millot, Elements d'histoire generale ancienne et moderne, tradusă de el în limba română cu titlul Istoria universală, adecă de obște, care cuprinde în sine întâmplările veacurilor vechi, apărută la Buda în anul 1800. Însă preocupările lui au vizat în mod firesc și medicina, domeniu în care a avut o activitate cu adevărat laborioasă, cu multe cărți traduse, din ramuri diferite ale acestei științe. Prin urmare nu vom insista asupra acestui aspect, ci ne vom limita la a reține titlul primei traduceri pe care o face, cea a lucrării medicului luxemburghez Andreas Étienne, care îi era coleg la Cluj: Methodus facillima et rusticocommodissima pretio quoque levissimo luem veneream curandi (Metod adică învățatură prea leznea și proștilor foarte îndemnată și cu preț mai ușor a tămădui sfranțul). Apărută în anul 1793, traducerea respectivă este importantă mai ales prin faptul că, în opinia unor specialiști, este cel mai vechi manuscris medical în limba română, al cărui autor se cunoaște cu certitudine. Activitatea sa în plan cultural este completată de cea de editor, în special al unor opere cu caracter religios. Piuriu-Molnar a urmărit cu insistență și implicare în presă, văzută ca mijloc de educare și trezire a conștiinței sociale și naționale. Din păcate, în acest domeniu a înregistrat un eșec total, eforturile depuse în vederea tipării unei publicații (în 1789, apoi în 1793 și 1794) care să se adreseze maselor întâmpinând opoziția autorităților. Într-o primă fază (1789) a încercat să scoată Foaie românească pentru econom sau Foaie românească pentru satean după alte traduceri (Walachische Zeitung für den Landmann), mai târziu, un periodic intitulat Vestiri filosoficești și moralicești, ca pandant al unei asociații înființate tot de el, "întăia de pe întreg teritoriul României care cuprinde în preocupările sale și științe exacte", intitulată Societatea filosoficească a neamului românesc din Mare Principatul Ardealului. Însă, așa cum am precizat deja, ambele acțiuni au fost sortite eșecului. O altă inițiativă a sa, soldată cu un succes deplin, a fost crearea unei catedre de oftalmologie la Academia Claudiopolitană din Cluj, în fapt aceasta era o școală medico-chirurgicală din "Universitatea" clujeană, care însă, deși avea rang academic, nu era socotită facultate, iar absolvenții săi nu primeau titlul de doctor, ci pe cel de magister. De altfel, așa cum se remarcă într-un articol dedicat vieții și operelor lui Piuriu-Molnar, "pentru a-i pune numele în acord cu adevăratul statut, Iosif al II-lea îi schimbă denumirea din Universitate în aceea de Lyceu". De comun acord cu guvernul Transilvaniei, Cancelaria alică propunea, la 30 octombrie 1790, ca lui Ioan Molnar să i se acorde tot sprijinul în acest demers, extender de util pentru "binele public". Salariul său, de 250 de florini anual, urmau să i se adauge alți 350 de florini pentru cheltuielile personale și de deplasare, banii necesari pentru dotarea cu instrumente,

Ioan Piuariu-Molnar (1749-1815)

Casa din Sibiu unde a trăit Ioan Piuariu-Molnar

microscopice și alte utilități urmând să fie asigurați din fondul de studiu. Documentul care consfințește acest fapt, emis de Cancelaria aulică, se încheie astfel: "Este de la sine înțeles că I. Molnar trebuie încadrat între membrii Academiei și onorat cu titlul de profesor". Ca atare, Ioan Piuariu-Molnar este numit inter membra Academiae Claudiopolitanae, la 27 ianuarie 1791, debutând astfel ca profesor în activitatea didactică.

Om de cultură sădean și Masoneria

Pentru întreaga sa activitate, medicală, socială dar și culturală, la care se adaugă, desigur, apartenența sa la francmasonerie, "frații" numărându-se, cu siguranță, printre cei care l-au sprijinit (aspect asupra căruia vom reveni), Ioan Piuariu-Molnar a primit, la 21 martie 1792, titlul nobiliar de Müllersheim, cu toată împotrivirea guvernului. Sigur, meritele personale sau susținerea "fraților" masoni nu ar fi fost suficiente, dacă nu li s-ar fi adăugat susținerea Magistratului sibian, care i-a întocmit un referat favorabil, precum și bunele relații pe care le întreținea cu notabili săși, relații dobândite în urma căsătoriei sale, în anul 1783, cu Ana Regina Sebastianian. Legat de acest aspect, trebuie să precizăm că această căsătorie a avut loc în fața parohului ortodox al companiei grecești din Sibiu, Ana Regina având nevoie în această situație de acordul bisericii protestante, pentru obținerea căruia a intervenit însuși Samuel von Brukenthal, guvernatorul de atunci al Transilvaniei. În virtutea acestor aranjamente, copiii rezultați în urma căsătoriei au fost botezați în rituri diferite: băiatul, pe nume Iosif, ortodox, iar fata, Ioana, evanghelică, din păcate aceasta decedând prematur, la vârsta de doar puțin peste un an. Cu toate că prin căsătorie Molnar a dobândit case și terenuri în Sibiu (el însuși locuia în Sibiu, pe Franziskanergasse nr. 295, astăzi str. Șelarilor nr. 4), nu i s-a acordat niciodată dreptul de cetățenie. Un capitol aparte din viața lui Ioan Molnar îl reprezintă apartenența la francmasonerie, societate secretă/ezoterică cu caracter inițiativ și ierarhie internă strictă. Organizată pe loji, aceasta era compusă din persoane cu ocupații diferite, de la politicieni

și artiști, la aristocrați, teologi și învățați, uniți într-o Frăție (membrii se numeau între ei "frații") orientată spre teorie, meditație, filosofie și mai apoi spre social. Aderenții erau preocupați atât de (re)descoperirea propriei persoane prin educație și desăvârșire spirituală, cât și de reformarea societății pe principii noi (Libertate, Egalitate, Fraternitate), care presupuneau raționalism, egalitate în fața legii, vot universal, drept la proprietate, cod civil, instrucție publică, libertatea presei și a cultelor, separarea bisericii de stat, etc; prin urmare, francmasoneria a constituit unul dintre mijloacele fundamentale de răspândire a ideilor iluministe în epocă. Loja sibiană intitulată Sfântul Andrei la cele trei frunze de nufăr (St. Andreas zu den drei Seeblättern), atestată între anii 1767-1790, a fost înființată de Simon Friedrich von Bausnern, care se inițiasse în primele patru grade la Dresda și era deținătorul titlului de Maestru scoțian. În registrele lojei sibiene, numele Molnar apare de mai multe ori, în legătură cu gradul ocupat de el în structura acesteia la momentul respectiv (în 1781, când este menționat în lojă cu gradul I, în 1782, când ocupa gradul al II-lea și în 1784, când deținea deja gradul III). Apoi, la o dată ulterioară anului 1784, la poziția 106 dintr-un total de 276 de membri, găsim următoarea mențiune, într-un tabel al lojei: "Johann Molnar, Gebeurts Zood in Hermannstuhel, 1749, k. k. bestellter Oculist in Siebenbürger, Religion griechisch". Așadar, Ioan Piuariu-Molnar ajunge să facă parte, și din această perspectivă, din elita celui mai important centru de putere, ocultat de această dată, din Principat. Reprezentant de marcă al iluminismului, care-și propunea transformarea din temelii a societății (ideile iluministe fiind vehiculate, așa cum am văzut deja, și prin intermediul masoneriei), Ioan Piuariu-Molnar era totuși adeptul programului imperial de reforme structurale, început de Maria Tereza și continuat de Iosif al II-lea, cu alte cuvinte, se declara partizan al acțiunii într-un cadru legal, bine constituit. Iată de ce, la fel ca ceilalți învățați iluministi români din Transilvania vremii sale, a acceptat și colaborarea cu elita intelectuală săsească și maghiară (cu mulți dintre aceștia era "frate"). Doar dacă privim din acest unghi putem

Primăria și Consiliul Local Sadu au derulat proiectul "Pe urmele Corifeilor Ardeleni din Comuna Sadu", înscris în Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, program finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală - GAL Mărginimea Sibiului-Axa IV LEADER Măsura 3. 1. 3. - Încurajarea activităților turistice. În cadrul proiectului, printre altele, a fost realizată și o broșură despre personalitatea lui Ioan Piuariu-Molnar (1749-1815). Povestea corifeului Ioan Piuariu-Molnar redată în aceste pagini ale ziarului INFOSADU a fost preluată din această broșură.

Obiectivele generale ale proiectului au fost dezvoltarea activităților turistice în comuna Sadu și creșterea atractivității spațiului rural. Această broșură, a cărei editare a fost inițiată de Consiliul Local Sadu și primarul Ivan Valentin Dumitru Ioan, este rezultatul firesc al unui proiect ambițios de promovare și conservare a patrimoniului local, intitulat Pe urmele Corifeilor Ardeleni din Comuna Sadu.

înțelege atitudinea lui față de răscoala țărănească de la 1784 ("Răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan"), atitudine dacă nu rezervată, cel puțin ciudată în aparență. În realitate, poziția sa față de acest eveniment era conformă cu gândirea lui, "raționalist-reformistă... apărându-ne perfect motivată, mai ales dacă o raportăm la ideile francmasoneriei care îl animau la acea dată". Credința lui era că românii răsculați sunt victimele unei erori de procedură, în condițiile în care însuși Împăratul dorea îmbunătățirea soartei acestora. Abuzurile existente aveau să dispară cu timpul, prin memorii repetate adresate suveranului, în acest fel evitându-se vărsarea de sânge. Prin răscoală, țărani români se expuneau represiunii, iar cei cu adevărat vinovați scăpau nepedepsiți. Iată așadar cum principiile francmasoneriei de pace și bună înțelegere se răsfărgeau asupra ideilor lui Molnar, care-și dorea pacificarea răscoalei. Mai mult decât atât, conducătorii de atunci ai Transilvaniei erau ei înșiși masoni: Samuel von Brukenthal, guvernator, fratele acestuia, Michael, episcopul român ortodox, Ghedeon Nichitiți. Acesta din urmă, numit în comisia care trebuia să se ocupe de problemele răsculaților, avea o mare influență asupra lui Molnar, la fel ca Samuel von Brukenthal, căruia Molnar îi era recunoscător încă de pe vremea în care își făcea studiile. Astfel se explică de ce medicul oculist a acceptat să intervină ca mediator între răsculați și autorități (aceștia din urmă cunoscând bunele sale relații cu moșii): pe de o parte cu convingerea că se achită de o obligație morală, personal, față de guvernator, pe de altă parte cu sentimentul că ar fi putut fi folositor cu ceva țărănilor români răsculați, care vedeau în el atât pe medicul care îi ajutase și îi vindecase fără bani, cât și pe fiul lui "popa Tunsu", care îi îndemnase chiar la răscoală pentru păstrarea dreptei credințe. Din raportul întocmit în limbile română (pentru episcopul Ghedeon Nichitiți) și germană (pentru Michael Brukenthal și de la acesta, mai departe, pentru împărat), cu ocazia întâlnirii avute în apropiere de Brad, mai exact la Valea Bradului (5 noiembrie 1784), cu o parte dintre răsculații conduși de Crișan (pe numele său adevărat Marcu Giurgiu), transpare foarte clar acest fapt: documentul relevă atât înțelegerea sa față de doleanțele țărănilor, cât și neîncrederea în mijloacele alese de aceștia pentru rezolvarea situației, care le-ar fi adus urmări tragice. Într-adevăr, răscoala lui Horea a fost înfrântă, însă ea a lăsat urmări în conștiința lui Ioan Molnar; acțiunile lui, din acest punct de vedere, se vor radicaliza și vor culmina cu apariția unei lucrări-memoriu de mare valoare juridică și istorică, intitulată Supplex Libellus Valachorum, în care se milita pentru drepturile românilor transilvăneni și care, grație (și) acestui fiu al Sadului,

a văzut lumina tiparului în anul 1791.

S-a aflat printre memorandiști

Supplex Libellus Valachorum a intrat în istorie drept cel mai important act politic al românilor transilvăneni din secolul XVIII și va rămâne astfel pentru o sută de ani, până la apariția Memorandumului din 1892. Redactat de cei mai de seamă intelectuali români ardeleni, în contextul Revoluției franceze care zguduia Europa, documentul consfințește eforturile îndelungate depuse pentru emanciparea politică și națională a românilor și sintetizează lunga serie de memorii și petiții înaintate către autorități până în momentul respectiv. La redactarea memoriului adresat împăratului Leopold al II-lea al Austriei, instalat de numai un an pe tron (după moartea lui Iosif al II-lea), au participat, direct sau indirect - alături de Ioan Piuariu Molnar - Samuil Micu Clain, Petru Maior, Gheorghe Șincai, Iosif Mehesi, Ioan Para, Ignatie Darabant și alții. Prima versiune a fost scrisă în limba germană, forma finală apărând în limba latină. Teza fundamentală a documentului pleca de la ideea potrivit căreia drepturile omului și ale societății civile reprezintă țelul cel mai înalt al guvernării, în acest context, nici o parte dintre locuitorii statului (în cazul de față românii) nu ar trebui să fie lipsiți de drepturile lor și asupriți de o altă parte. Prin reprezentanții săi cei mai de seamă, națiunea română cerea să i se redea drepturile străvechi de care a fost lipsită fără nici un temei, în petiție aratându-se că națiunea română este cea mai veche și mai numeroasă din Transilvania - în acest sens se aduceau atât dovezi de ordin istoric, cât și argumente bazate pe superioritatea numerică. Scopul românilor era intrarea în viața politică a țării, proporțional cu numărul lor. Deși memoriul a fost respins, el are totuși meritul de a fi solidarizat în jurul lui, din nou, pe români și de a fi stat la baza tuturor programelor elaborate de acum înainte pentru emanciparea politică și socială a acestora.

Iosif al II-lea a venit la Sadu

Desigur, interesul lui s-a manifestat și față de situația locuitorilor din comuna natală, Sadu, aflați de secole în conflict cu orașul Cisnădie. Cu gândul la aceștia, Ioan Molnar reușește ca, în urma întâlnirii pe care a avut-o la Sibiu cu Iosif al II-lea (în timpul vizitei acestuia în Transilvania, din anul 1783), să-l determine pe Împărat să meargă la Sadu, pentru a vedea cu ochii lui starea de fapt de acolo. Cu această ocazie el spera să rezolve și o problemă care îl interesa personal: întemeierea în localitatea natală a unei manufacturi de postav ("fabrică de lână" cum va apare în actele oficiale), prin care economia locală și comerțul românesc ar fi înflorit, iar sădenii ar fi avut de lucru. Împăratul a acceptat invitația și a venit la Sadu, unde a fost găzduit în casa părinților oculistului (în prezent casa cu nr 4, de

pe strada numită, cum altfel, Ioan Piuariu-Molnar). Doctorul i-a îndemnat pe localnici să-l aștepte pe Împărat îmbrăcați modest, pentru ca suveranul să vadă greaua lor situație materială, dar curați și ospitalieri, pentru a-și evidenția calitățile. Conform tradiției locale, care a consmnat această vizită, trăsura cu împăratul a fost dusă la locul unde se dorea înființarea postăvăriei, pe locul actualii fabrici de bere, proprietate a lui Molnar. Întrucât drumul trecea printr-o zonă abruptă (pe "sub Râpă") și exista pericolul ca trăsura să se răstoarne în rău, se spune că aceasta ar fi fost ținută de osii de către sădeni. Văzând situația localnicilor, Iosif al II-lea a poruncit delimitarea exactă a granițelor dintre hotarul satului și Cisnădie, iar prin decretul emis (nr. 179 din 26 februarie 1787), se tinea către scoaterea Sadului de sub servitutea Cisnădiei. Oricum, raporturile dintre Cisnădie și Sadu au fost reglementate juridic și ulterior. Ioan Piuariu-Molnar rămâne în istorie și drept primul român transilvănean care a reușit să întemeieze o manufactură, deși s-a lovit, în mod absolut inevitabil, de interesele și privilegiile breslei sibiene a postăvarilor, susținută de Magistratul sibian. În această situație, pentru ca demersul său economic să-și atingă scopul, a redactat o serie de memorii către împăratul Francisc I care, în cele din urmă, prin propria semnătură, îi acordă privilegiul exclusiv prin care și-a putut înființa postăvăria din Sadu, începând cu data de 30 aprilie 1811. Pentru că terenul pe care și-a clădit manufactura de postav (în apropierea terenului pe care se găsește astăzi clădirea fostei fabrici de bere) era unul mlăștinos, despre care Molnar credea că ar fi putut răspândi frigurile printre oameni, a inițiat lucrări de asanare, plătind localnicii pentru a aduce pietriș cu căruțele. Chiar și astăzi locului respectiv, în care au fost clădite case pe ambele părți, i se spune "În Seciu".

Înmormântat în Sibiu

După moartea sa, Iosif, fiul său, ofițer în armata imperială, nu a putut păstra manufactura, datorită carierei militare care îl împiedica să supravegheze producția, prin urmare aceasta este scoasă la licitație (la 16 martie 1827) și adjudecată, împreună cu trei terenuri din vatra comunei, de sașii din Cisnădie, de unde apoi a trecut în proprietatea firmei Zill. La 16 martie 1815, marele coveț al culturii române și luptător consecvent pentru emanciparea culturală, socială și politică a românilor transilvăneni, Ioan Piuariu-Molnar, a încetat din viață, fiind înmormântat în Biserica din Groapă, cu hramul "Buna Vestire" din Sibiu, ctitorie a nașului său de căsătorie, negustorul Hagi Constantin Pop. Faptul că este considerat drept o mare personalitate a vremii sale, nu doar din Transilvania, ci din Europa, este consfințit și de recomandarea UNESCO de sărbătorire a sa, la un secol și jumătate de la moarte, în anul 1965.

INFORMARE privind ajutorul pentru încălzirea locuinței pentru perioada sezonului rece 2015 - 2016

Potrivit Ordonanței de Urgență nr. 70 /2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece cu modificările și completările aduse ulterior, consumatorii vulnerabili care utilizează pentru încălzirea locuinței gaze naturale, energie electrică sau lemne, beneficiază de ajutor lunar pentru încălzirea locuinței, în situația în care venitul net mediu lunar pe membru de familie este de până la 615 lei. Formularele de cerere și declarație pe propria răspundere se ridică și se depun completate, împreună cu documentele doveditoare la Primaria comunei Sadu, Compartimentul de asistență socială, începând cu data de 26 octombrie 2015 între orele 8 - 13, persoană de contact consilier Lălu Maria sau se pot descărca de pe site-ul Primăriei Sadu www.sadu.ro.

Pentru constituirea dreptului la ajutorul de încălzire pe toată perioada sezonului rece 1 noiembrie 2015- 31 martie 2016 cererile se pot depune până la data de 20.11.2015, iar apoi până în data de 20 a fiecărei luni, pentru restul sezonului rece. Pentru verificarea îndeplinirii de către solicitant a condițiilor de acordare a ajutorului

pentru încălzirea locuinței, cererea și declarația pe proprie răspundere va fi însoțită de documente doveditoare privind componența familiei, veniturile realizate și bunurile deținute de membrii acesteia, inclusiv în alte unități administrativ-teritoriale, după cum urmează:

- Copie de pe actul de identitate al tuturor membrilor de familie (după caz: buletin de identitate, carte de identitate, certificat de naștere,)

- Adeverință privind venitul net lunar, pentru toți membrii de familie care realizează venituri, aferentă lunii anterioare depunerii cererii (cupon de pensie, salariu și alte drepturi salariale, indemnizații, stimulente, alocații, decizia de impunere pe venituri pe ultimul trimestru de la Direcția Generală a Finanțelor Publice, alte acte doveditoare pentru sursele de venituri, după caz). Nu se primesc cereri cu venit zero.

- Acte privind locuința - act de proprietate, contract de închiriere, împuternicirea proprietarului pentru solicitarea ajutorului pentru încălzire după caz, alte documente ce atestă forma de deținere / utilizare a locuinței.

- În cazul familiilor în care unul

dintre membri (soț, soție, copil major) nu realizează venituri, declarație pe proprie răspundere.

- Copie de pe ultima factură (pentru încălzire cu gaze naturale / energie electrică).

- Declarație pe propria răspundere privind depozitele bancare.

- Adeverință de la Registrul Agricol al Primăriei Sadu privind terenurile sau animalele aflate în proprietate.

- Certificat fiscal și Adeverință de la Compartimentul Taxe și Impozite al Primăriei Sadu privind clădirile și mijloacele de transport aflate în proprietate.

Atenție. Potrivit OUG nr. 25/2015 la stabilirea veniturilor nete lunare realizate de familie, în cazul familiei care are în întreținere copii se vor lua în calcul alocația de stat pentru copii în cuantumul stabilit anterior majorării alocațiilor, respectiv: 200 lei pentru copiii 0 -2 ani ; 42 lei pentru copiii 2-18 ani și 84 lei pentru copiii 3-18 ani (în cazul copiilor cu dizabilități).

În conformitate cu prevederile legale în vigoare, familiile și persoanele singure care au în proprietate cel puțin unul dintre bunurile cuprinse în lista de mai jos, nu beneficiază de ajutor pentru încălzirea locuinței.

Lista bunurilor ce conduc la excluderea acordării ajutorului:

Bunuri imobile	
1	Clădiri sau alte spații locative în afara locuinței de domiciliu și a anexelor gospodărești
2	Terenuri de împrejmuire a locuinței și curtea aferentă și alte terenuri intravilane care depășesc 1.000 mp în zona urbană și 2.000 mp în zona rurală

Bunuri mobile*	
1	Autoturism/autoturisme și/sau motocicletă/motociclete cu o vechime mai mică de 10 ani cu excepția celor adaptate pentru persoanele cu handicap sau destinate transportului acestora sau persoanelor dependente precum și pentru uzul persoanelor aflate în zone greu accesibile
2	Mai mult de un autoturism/motocicletă cu o vechime mai mare de 10 ani
3	Autovehicule: autoutilitare, autocamioane de orice fel cu sau fără remorci, rulote, autobuze, microbuze
4	Șalupe, bărci cu motor, scutere de apă, iahturi, cu excepția bărcilor necesare pentru uzul persoanelor care locuiesc în Rezervația Biosferei "Delta Dunării"
5	Utilaje agricole: tractor, combină autoproductă
6	Utilaje de prelucrare agricolă: presă de ulei, moară de cereale
7	Utilaje de prelucrat lemnul: gater sau alte utilaje de prelucrat lemnul acționate hidraulic, mecanic sau electric

(*Aflate în stare de funcționare

Depozite bancare	
1	Depozite bancare cu valoare de peste 3000 lei

Terenuri /animale și/sau păsări	
1	Suprafețe de teren, animale și păsări a căror valoare netă de producție anuală depășește suma de 1.000 euro pentru persoana singură, respectiv suma de 2.500 euro pentru familie

NOTĂ: Deținerea unuia dintre bunurile menționate conduce la excluderea acordării ajutorului social, alocației pentru susținerea familiei și ajutorului pentru încălzirea locuinței.

Limitele de venituri și cuantumul ajutorului pentru încălzirea cu gaze naturale:

TREPTÉ VENITURI	CUANTUM
< 155	262
155,1	210
210,1	260
260,1	310
310,1	355
355,1	425
425,1	480
480,1	540
540,1	615

Limitele de venituri și cuantumul ajutorului pentru încălzirea cu lemne:

TREPTÉ VENITURI	CUANTUM
< 155	54
155,1	210
210,1	260
260,1	310
310,1	355
355,1	425
425,1	480
480,1	540
540,1	615

Limitele de venituri și cuantumul ajutorului pentru încălzirea cu energie electrică:

TREPTÉ VENITURI	CUANTUM
< 155	240
155,1	210
210,1	260
260,1	310
310,1	355
355,1	425
425,1	480
480,1	540
540,1	615

Consilier, Maria LĂLU

MINUTA

Ședinței ordinare a Consiliului Local al comunei Sadu desfășurată în data de 24 septembrie 2015

La ședința ordinară a Consiliului Local al comunei Sadu desfășurată în data de 24 septembrie 2015 au participat un număr de 10 consilieri (un consilier local a ajuns după dezbaterile proiectelor de hotărâre) din totalul de 11 membri ai Consiliului Local al comunei Sadu. În cadrul acestei ședințe s-au aprobat un număr de 9 (nouă) hotărâri, după cum urmează:

Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 81/2015 privind rectificarea bugetului de venituri și cheltuieli al comunei Sadu pentru anul 2015.

Această hotărâre s-a adoptat cu 9 voturi "pentru", "împotriva": -, "abțineri": -.

Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 82/2015 privind aprobarea contractării unei finanțări rambursabile interne în valoare de 540.000 lei.

Această hotărâre s-a adoptat cu 9 voturi "pentru", "împotriva": -, "abțineri": -.

Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 83/2015 privind vânzarea, prin licitație publică deschisă, a unor terenuri situate în intravilanul localității Sadu.

Această hotărâre s-a adoptat cu 9 voturi "pentru", "împotriva": -, "abțineri": -.

Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 84/2015 privind aprobarea devizului general privind cheltuielile necesare realizării investiției "Reabilitare Cămin Cultural Comuna Sadu".

Această hotărâre s-a adoptat cu 9 voturi "pentru", "împotriva": -, "abțineri": -.

Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 85/2015 privind însușirea documentației tehnice având ca obiect rectificarea suprafeței imobilului situat în Comuna Sadu, str. Preot Dimitrie Bunea, nr. 18, identificat în CF

nr. 100550 Sadu, nr. top. 78, 79.

Această hotărâre s-a adoptat cu 9 voturi "pentru", "împotriva": -, "abțineri": -.

Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 86/2015 privind încetarea mandatului acordat d-nei Botărel Maria în calitate de membru în Consiliul de Administrație al SC Gospodărire Comunală Locală Sadu SRL, ca urmare a demisiei acesteia.

Această hotărâre s-a adoptat cu 9 voturi "pentru", "împotriva": -, "abțineri": -.

Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 87/2015 privind modificarea art. 2 HCL Sadu nr. 32/2015 privind aprobarea achiziționării serviciilor juridice de consultanță, de asistență și /sau de reprezentare a Comunei Sadu, a Consiliului Local al comunei Sadu, a Primarului comunei Sadu și a aparatului de specialitate al acestuia, precum și achiziționarea serviciilor de executare silită.

Această hotărâre s-a adoptat cu 9 voturi "pentru", "împotriva": -, "abțineri": -.

Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 88/2015 privind aprobarea "Regulamentului de instituire și administrare a taxei speciale de salubritate în Județul Sibiu".

Această hotărâre s-a adoptat cu 9 voturi "pentru", "împotriva": -, "abțineri": -.

Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 89/2015 privind aprobarea organizării unor manifestări culturale în data de 31 octombrie 2015, respectiv 8 noiembrie 2015, cu ocazia comemorării a 200 de ani de la moartea medicului oculist Ioan Piurariu Molnar (1749-1815).

Această hotărâre s-a adoptat cu 9 voturi "pentru", "împotriva": -, "abțineri": -.

Secretar,
Delia-Iulia LOTREAN

MINUTA

Ședinței "de îndată" a Consiliului Local al comunei Sadu desfășurată în data de 18 septembrie 2015

La ședința de îndată a Consiliului Local al comunei Sadu desfășurată în data de 18 septembrie 2015 au participat un număr de 8 consilieri din totalul de 11 membri ai Consiliului Local al comunei Sadu.

În cadrul acestei ședințe s-au aprobat un număr de 3 (trei) hotărâri, după cum urmează:

Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 78/2015 privind modificarea inventarului domeniului public al comunei Sadu

Această hotărâre s-a adoptat cu 8 voturi "pentru", "împotriva": -, "abțineri": -.

Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 79/2015 privind aprobarea accesului public, în mod gratuit, pe drumul agricol Calea Țarinii, modernizat în cadrul proiectului "Moder-

nizare drum agricol «Calea Țarinii», comuna Sadu", proiect finanțat prin Feadr-Pndr, măsura 125a

Această hotărâre s-a adoptat cu 8 voturi "pentru", "împotriva": -, "abțineri": -.

Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 80/2015 privind aprobarea prelungirii, până la data de 31.12.2015 a scrisorii de garanție emisă de Fondul de Garantare a Creditului Rural - IFN S.A., în vederea acoperirii avansului solicitat pentru proiectul "Modernizare drum forestier, comuna Sadu, județul Sibiu" finanțat în cadrul Programului FEADR-PNDR, Măsura 125b

Această hotărâre s-a adoptat cu 8 voturi "pentru", "împotriva": -, "abțineri": -.

Secretar, Delia-Iulia LOTREAN

Plata impozitelor și taxelor locale

Vă aducem la cunoștință că în conformitate cu Legea 571/2003 privind Codul Fiscal cu modificările și completările ulterioare, al doilea termen de plată a impozitelor și taxelor locale a expirat la data de 30 Septembrie 2015. Penalitățile de întârziere sunt în cuantumul de 2% și se calculează pentru fiecare lună sau fracțiune de lună până la data stingerii sumei datorate.

Menționăm că suma de plată primită în înștiințările emise în lunile anterioare lunii octombrie se actualizează conform penalităților menționate mai sus. Persoanele care nu au achitat impozitele și taxele locale, amenzile și chiriile, cu care sunt înregistrate în evidențele noastre fiscale sunt rugate să vină să le achite. În caz contrar se va trece la măsurile de executare silită.

Compartimentul
Financiar-contabil,
impozite și taxe